

'Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien'

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

34

infostroom

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

‘Ik heb mijn **ENW-lidmaatschap** altijd als een voorrecht gezien’

Roelof van
Loenen Martinet

Roelof van Loenen Martinet was als lid van het ENW en zijn voorgangers maar liefst 26 jaar betrokken bij de werkgroep Rivieren. In dit artikel blikt hij terug op zijn tijd bij het ENW.

‘Ik ben eind jaren negentig gevraagd om lid te worden van de voorganger van het ENW, de TAW, omdat ik al diep in de materie zat. Vanuit mijn werk bij natuur- en milieuorganisaties en door acties als Red Ons Rivierlandschap was ik volop bezig met discussies over waterveiligheid. Rond 1999 speelde de vraag hoe je de dijken moest versterken zonder het landschap en de natuur tekort te doen. Omdat ik in allerlei adviesgroepen zat en goed wist hoe de hazen liepen, werd ik gevraagd om mee te doen. Ik vertegenwoordigde binnen het ENW en zijn voorgangers de invalshoek van natuur-, milieu- en gebiedskennis.’

Breder perspectief

‘Mijn rol was dus niet technisch, maar ging juist om het bredere perspectief: hoe verhoudt waterveiligheid zich tot het landschap, de natuur en de samenleving? Uit die gedachte ontstond een plan als Ruimte voor de Rivier, een van de mooiste adviezen waaraan ik heb meegewerkt.

Ook het denken in termen van meerlaagsveiligheid is me bijgebleven. Dat gaat niet alleen over dijkversterking, maar ook over hoe je kijkt naar overloopgebieden en schadebeperking als er toch iets misgaat. Tegelijk bleef de discussie altijd terugkomen: investeren we vooral in de maakbaarheid, in de dijk zelf, of houden we ook rekening met het natuurlijke systeem? Voor mij was dat spanningsveld een rode draad door 26 jaar ENW. ➔

© Tineke Dijkstra

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

Waar het ENW vroeger puur technisch was – de dijk moet sterk genoeg zijn – schoof de focus langzaam naar een bredere benadering van waterveiligheid. Dat zie je ook terug in de naamsverandering: van Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen naar Expertise Netwerk Waterkeren en uiteindelijk naar Expertise Netwerk Waterveiligheid.’

“Dat ik het 26 jaar heb **volgehouden**,
zegt genoeg over **mijn plezier** in de samenwerking!”

Trots

‘Waar ik me een beetje zorgen over maak, is dat tegenwoordig vaak te weinig tijd wordt genomen om adviezen echt goed uit te discussiëren. Waar we vroeger maandenlang konden werken aan fundamentele adviezen, moet er nu soms binnen twee weken een antwoord liggen. Daardoor dreigt de aandacht voor het natuurlijke systeem en de langere termijn onder druk te komen.

Tegelijkertijd ben ik trots op de onafhankelijkheid van het ENW. Die onafhankelijkheid wordt breed gewaardeerd, ook door ministeries en waterschappen, en dat moet vooral

zo blijven. Zelf heb ik het altijd als een voorrecht gezien om lid te zijn. Ik kwam binnen als een groentje op technisch gebied, maar vond een groep zeer kundige en gemotiveerde mensen die bereid waren kennis te delen. Voor mij voelde elke vergadering als een soort college waar ik meer meenam dan dat ik bracht. Al heb ik natuurlijk ook genoeg bijgedragen. Dat ik het 26 jaar heb volgehouden, zegt genoeg over mijn plezier in de samenwerking!’

De mensen

‘Wat me tot slot blijft, zijn bijzondere samenwerkingen met mensen die net als ik oog hadden voor de bredere invalshoek. In de beginjaren bijvoorbeeld Jos Dijkman, met wie ik veel discussieerde over het onvoorziene en de onzekerheden in waterveiligheid. Later ook Frans Klijn, die ik leerde kennen in het kwaliteitsteam van Ruimte voor de Rivier, waar veiligheid en ruimtelijke kwaliteit hand in hand gingen. Zulke samenwerkingen waren voor mij erg waardevol.

Aan de huidige ENW-leden wil ik meegeven: bewaak de onafhankelijkheid, neem de tijd voor adviezen en blijf systeemgericht denken. Laat het niet alleen over techniek en maakbaarheid gaan, maar blijf oog houden voor het natuurlijke systeem, voor historie en landschap. Dat bredere perspectief is van onschatbare waarde voor de lange termijn.’

Advies ENW: Inzet noodoverloopgebieden bij dreigend hoogwater ontraden

Deon Slagter

Wouter Rozier

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

Kunnen we, bij een overstromingsdreiging, een ander gebied laten vollopen om een kwetsbaarder gebied te beschermen? Die vraag stellen bestuurders vaak in crisisoefeningen rondom hoogwater. En dus was er aanleiding voor een diepgaand adviestraject van de Landelijke Coördinatiecommissie Overstromingsrisico’s (LCO).

Op verzoek van de Stuurgroep Management Watercrises en Overstromingen (SMWO) bracht de LCO een advies uit over de inzet van noodoverloopgebieden bij dreigend hoogwater in het hoofdwatersysteem. Het ENW evalueerde dit advies en onderschrijft de hoofdconclusie: de inzet van noodoverloopgebieden is niet effectief en wordt daarom sterk ontraden.

Volgens Deon Slagter, teammanager bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma en voorzitter van de LCO, leefde er al langer een onderbuikgevoel dat dit geen verstandige maatregel zou zijn. ‘Maar we misten een stevig onderbouwd antwoord.’

Wouter Rozier, voormalig adviseur watersystemen bij Rijkswaterstaat en inmiddels coördinator van de LCO, nam het voortouw om deze vraag systematisch te beantwoorden: ‘We wilden een goed onderbouwd advies kunnen geven, juist op het moment dat het er echt toe doet.’ Wat bleek? De onderbuikgevoelens bleken juist. En meer zelfs dan verwacht: het ENW ontraadt de inzet van noodoverloopgebieden sterk.

Heldere evaluatie

Het advies begon met een analyse van de Rijntakken, maar werd al snel uitgebreid naar de Maas, IJssel en Vecht. ‘We zagen dat de vraag breder speelde’, aldus Wouter. ‘Het advies werd ingebracht bij de SMWO en voorgelegd aan het ENW. Die evaluatie ging verder dan verwacht: Waar wij als LCO nog spraken van “nu niet effectief”, stelde het ENW dat de inzet van noodoverloopgebieden in de huidige inrichting van het systeem gewoon nooit effectief is.’ Die helderheid van het ENW-advies waardeert Deon enorm: ‘Geen more research is needed-conclusie, maar een duidelijk standpunt. Dat helpt ons enorm in crisissituaties.’ ➡

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’ →

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden →

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen →

Nieuwe leden →

Adviezen van het ENW →

Colofon →

Standpunt
Waarom zijn noodoverloopgebieden niet effectief als noodmaatregel in het hoofdwatersysteem? Zijn het daarom niet juist noodoverloopgebieden? Wouter legt uit: ‘Noodoverloopgebieden zijn iets anders dan retentiegebieden. Retentiegebieden zijn speciaal ingericht om water tijdelijk op te vangen. De noodoverloopgebieden zijn dat niet: instroom vindt ongecontroleerd plaats en ze liggen langs rivieren, waar mensen wonen. Daardoor ontstaat vrijwel altijd grote schade en risico’s. Je weet zeker dat je ergens 10 miljard schade veroorzaakt, met een onzekere kans dat je 20 miljard voorkomt.’

Bovendien is de timing lastig, benadrukt Deon. ‘Om kwetsbare gebieden benedenstrooms te beschermen is het van belang om juist de top van de afvoergolf op te vangen. Dat maakt de timing ingewikkeld: misschien komt er nog een golf, of breekt de dijk alsnog. Je weet niet of je op tijd bent. Ondertussen heb je een bevolkt gebied laten vollopen. Dat is een zekere ramp tegenover een onzekere redding. Dus er zijn te veel onzekerheden.’

“Je weet zeker dat je ergens **10 miljard schade** veroorzaakt, met een onzekere kans dat je **20 miljard** voorkomt.”

Handelingsperspectief
Het advies biedt ook handelingsperspectieven. Zo kan een bestaand retentiegebied als Veessen-Wapenveld – dat wél is ingericht voor gecontroleerde instroom – mogelijk eerder worden ingezet dan het protocol voorschrijft. ‘Als de dijken daar eerder op doorbreken staan, kun je overwegen om het buitenprotocol eerder in te zetten’, vertelt Wouter. Deon: ‘De communicatie met bestuurders is ook cruciaal. In de warme fase – de

Hoogwater in de rivier de IJssel, hoogwatergeul bij Westenholte heeft zich gevuld met water.

crisisfase – wil iedereen iets doen. Daarom is het belangrijk dat al in de koude fase – buiten crises om – duidelijk is wat de handelingsperspectieven wel en niet zijn, zodat daar in de crisis geen discussies over ontstaan. Het ENW adviseert om in die koude fase ook te oefenen met hoe je dit soort adviezen goed overbrengt. Dat vond ik een waardevolle aanvulling.’

Van advies naar praktijk
Het advies heeft ook praktische gevolgen. Wouter: ‘In crisishandboeken zoals het Landelijk Crisisplan Hoogwater en Overstromingen (LCP-HO) wordt noodoverloop op dit moment nog als maatregel genoemd. Met dit advies halen we die eruit. Zo zorgen we dat bestuurders tijdens een crisis niet meer op die maatregel terugvallen.’

Het traject bevestigt volgens Deon de expertise binnen de LCO. Wouter ziet bovendien kansen voor het ENW: ‘Dit onderzoek en opvolgend advies opent een luikje naar crisisvraagstukken. Misschien moeten we vaker zulke vragen stellen.’

Het advies van het ENW is te vinden op:
[Advies Inzet noodoverloopgebieden bij acute dreiging - ENWinfo](#)

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

Anticiperen op klimaatverandering: advies voor waterkeringen

Bas Jonkman

Bij het ontwerpen van dijkversterkingen moeten we in Nederland rekening houden met toekomstige klimaatveranderingen. In 2023 heeft het KNMI nieuwe klimaat-scenario’s afgegeven die door het ENW tegen het licht zijn gehouden. Op basis daarvan verscheen het advies Omgaan met klimaatveranderingen in hydraulische ontwerpbelastingen voor waterkeringen. Daarover vertelt Bas Jonkman, hoogleraar Integrale Waterbouwkunde aan de TU Delft en lid van de ENW-kerngroep.

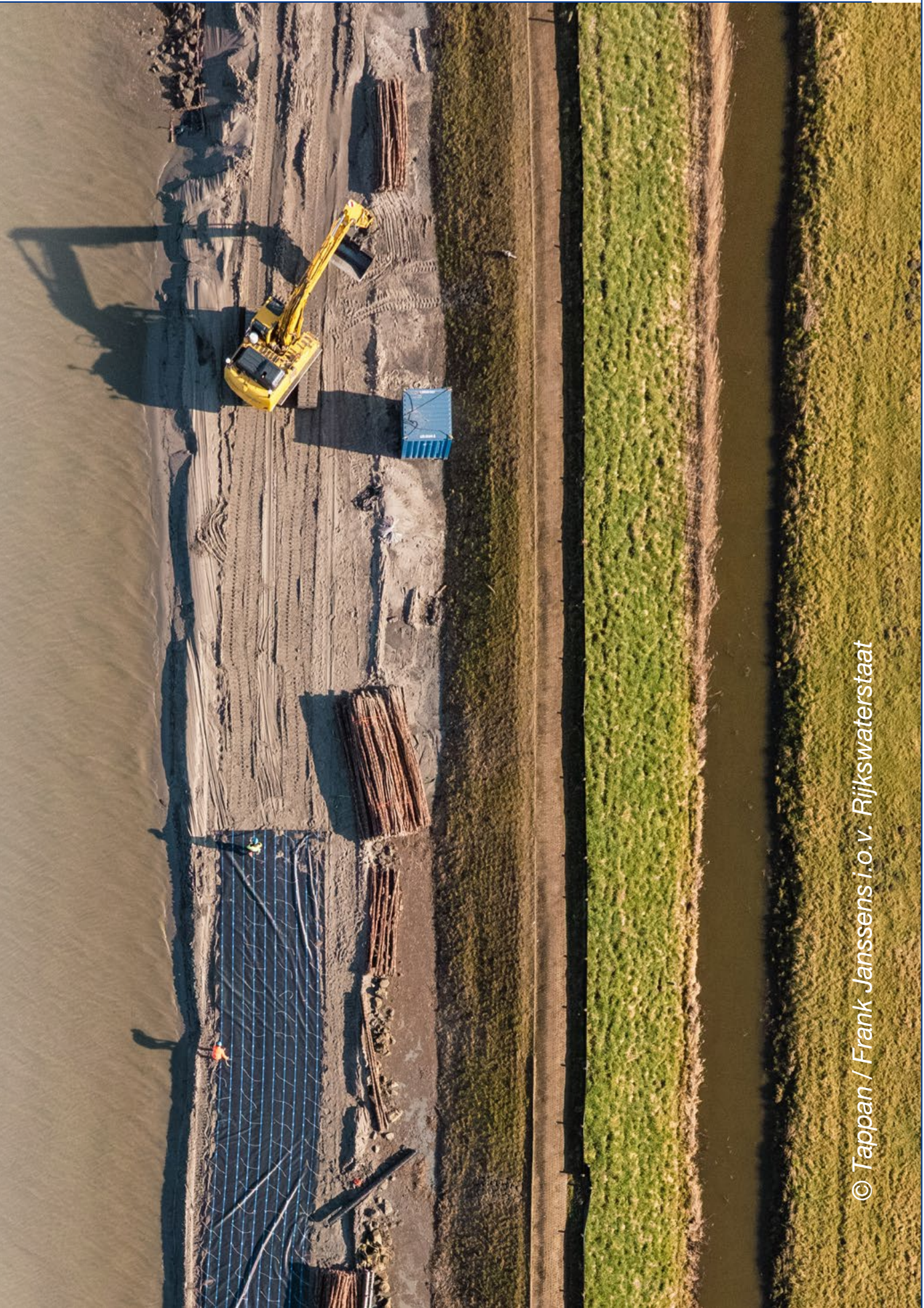
‘Klimaatverandering is een onderwerp dat breed leeft. Vanuit het ENW hebben alle werkgroepen over het advies meegedacht: Veiligheid, Techniek, Kust, en Rivieren. In het rapport KNMI’23-klimaatscenario’s gaf het KNMI nieuwe klimaatprojecties af, ook voor de toekomstige zeespiegelstijgingen. Wij onderzochten of die nieuwe verwachtingen tot grote wijzigingen leiden voor aankomende dijkversterkingen. Het antwoord daarop was: niet echt.’

Kosten-batenanalyse

‘Het advies bestaat voornamelijk uit een kosten-batenanalyse. Het bevat een achtergrondrapport waarin we de verschillende klimaatscenario’s hebben doorberekend. Van daaruit zijn we gaan kijken wat een robuuste waarde is om ons advies op te baseren. Als we nu uitgaan van de ergste opwarming en de hoogste neerslag, en onze dijken daarop gaan versterken, krijg je hogere dijken en hogere kosten. Als we het andere uiterste nemen, blijven de dijken lager en hoeven we minder geld uit te geven, maar dan moeten we waarschijnlijk wel eerder beginnen met nieuwe versterkingen. Uit onze berekeningen blijkt dat het middentempo (de gemiddelde snelheid van het effect van klimaatverandering op de ontwerpbelastingen) de gezochte robuuste waarde is.

1500 kilometer dijk versterken

‘Zowel het ministerie als de waterschappen kunnen kennisnemen van het advies dat wij hebben uitgebracht om op die manier tot goede besluiten rondom dijkversterking ➔

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

te komen. De komende jaren moet er 1500 kilometer aan dijken versterkt worden. Het ministerie gaat binnenkort nieuwe hydraulische randvoorwaarden voor de waterkeringen uitbrengen.

Hoe de dijken uiteindelijk versterkt gaan worden, wordt door de waterschappen zelf bepaald. Belangrijk is daarbij dat ze zoveel mogelijk op dezelfde manier te werk gaan. Het wordt ingewikkeld als twee naastgelegen waterschappen uiteenlopende hoogtes hanteren. Het advies van ENW kan helpen om dergelijke moeilijkheden te voorkomen.’

Huidig advies wijkt nauwelijks af

‘We brachten ons vorige advies over dit onderwerp uit in 2019, het huidige advies blijft nagenoeg hetzelfde. Bij het advies van 2019 baseerden we ons nog vooral op de theorie. Nu konden we die theorie toetsen met het doorrekenen van enkele praktijkcases. Daaruit bleek dat we met het eerdere advies goed zaten.

Om tot een goed onderbouwd advies te komen neem je verschillende factoren mee. In het geval van klimaatverandering kijken we vooral naar de verwachte uitstoot, de zeespiegelstijging en regenval. Wat de kust betreft is het duidelijk: we richten ons vooral

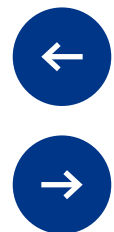
© Gerhard van Roon

op de zeespiegelstijging. Voor rivierdijken is meer huiswerk nodig. We moeten rekening houden met de klimaatscenario’s, verwachte regenval en afstroming in het gehele stroomgebied, maar bijvoorbeeld ook met smeltwater voor de Rijn.’

“Om tot een goed **onderbouwd advies** te komen
neem je **verschillende factoren** mee.”

Blik op de toekomst

‘We moeten de ontwikkeling van het klimaat in de gaten blijven houden. Met de kennis van nu is het verstandig om bij de versterking van waterkeringen te kijken naar het scenario dat het dichtst bij het midden van de projecties ligt, zoals in het advies weergegeven. Het is goed dat we meer systematisch kijken naar toekomstige versterkingen en alle opties van tevoren bekijken. Vooruitdenken, zodat we het onszelf zo makkelijk mogelijk maken om in de toekomst verder te versterken en onderhouden.’

Nieuwe leden

Joost Veer
Werkgroep Kust

Kees Jan Leuvenink
Werkgroep Rivieren en meren

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

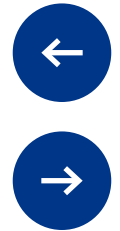
In mijn dagelijks leven ben ik adviseur Waterveiligheid bij het Hoogheemraadschap van Rijnland. Ik mag me daar al ruim 15 jaar bezighouden met een scala aan onderwerpen. Variërend van strandbebouwing en natuurherstelprojecten, tot kustversterkingen en lange termijn waterveiligheid. Ondertussen zijn we alweer een paar beoordelingsrondes van de primaire keringen verder, met ook nieuwe normen en telkens nieuwe inzichten in belastingen. Het is mooi om mee te mogen maken dat de keuzes die we de afgelopen jaren gemaakt hebben nog steeds standhouden, ondanks het veranderende landschap.

Ik ben zelf opgegroeid aan de kust, dat maakt het werk nog interessanter. De ervaring van wat er leeft in een kustdorp, achter een dunne rij duinen, en hoe elke storm weer een hap uit de zeewering nam, blijkt steeds weer waardevol. Doordat we een basiskustlijn hebben gekregen, en een succesvol kustlijn zorgprogramma, merk je toch dat de publieke zorg om waterveiligheid wat is afgenomen, zeker in mijn werkgebied. De duinen bij ons groeien nu aan en de stranden zijn breder. Deze omslag zorgt ervoor dat we moeten laveren tussen de gewinning van de maatschappij aan deze luxepositie, maar niet moeten vergeten dat het nog vrij recent toch echt anders was. Zeker met klimaatverandering in het achterhoofd gaat dat wat vragen van ons als beheerders en onderzoekers. Ik verwacht aan die discussies mijn steentje bij te kunnen dragen in ENW Kust.

Mijn eerste aanraking met de waterveiligheid was tijdens mijn studie landgebruiksplanning in Wageningen. Dat waren dan vooral vraagstukken rond meervoudig landgebruik en hoe ook de toenemende vraag naar ruimte voor water daarin een plaats kon krijgen. Ook mijn stage op de afdeling ruimte en water van het Riza in Lelystad bevestigde mijn interesse in het onderwerp. De meer technische waterveiligheidskennis en kennis van de geotechniek heb ik opgedaan in mijn baan bij Fugro waar ik in 2007 begon op de afdeling waterbouw van Martin van der Meer. Een erg leerzame periode waarin ik in een paar jaar veel geotechnische kennis heb opgedaan. Ook heb ik toen een belangrijk deel van mijn tijd gewerkt aan VNK2. Terugkijkend een uniek project, niet alleen het uiteindelijke resultaat maar ook de manier van samenwerken tussen verschillende ingenieursbureaus, kennisinstituten en overheid. Dat is sindsdien niet meer geëvenaard denk ik. Een mooi voorbeeld van *samen kom je verder*.

Sinds 2012 werk ik voor een waterschap, eerst Aa en Maas en sinds 2020 voor Rijn en IJssel, als beleidsadviseur waterveiligheid. Hier heb ik onder andere veiligheidsbeoordelingen gedaan en meegewerkt in HWBP-projecten. De laatste tijd heb ik veel gewerkt aan het thema overstromingsinformatie. Wat gebeurt er als een dijk doorbreekt of hoe reageert het regionale systeem als de ‘Limburgbui’ valt? In het gebied van Rijn en IJssel heb je dan ook te maken met een grensoverstijgende component. Hier vervul ik onder andere een rol in de afstemming met regionale waterbeheerders in Duitsland en neem ik deel in de Duits-Nederlandse werkgroep Hoogwater Rijn.

Voor de ENW-werkgroep Rivieren hoop ik een bijdrage te kunnen leveren vanuit mijn brede achtergrond maar ook de geotechnische kennis in te brengen. Net als de meer toegepaste kennis van het dijkbeheer als waterschapper. ➔

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

Nathalie Asselman

Werkgroep Rivieren en meren

Direct na het afronden van mijn studie Fysische Geografie, alweer meer dan 30 jaar geleden, ben ik mij gaan verdiepen in het rivierengebied. De eerste jaren als PhD aan de Universiteit Utrecht, met een onderzoek naar het effect van klimaatverandering op de aanvoer van fijn sediment door de Rijn en sedimentatie op de Nederlandse uiterwaarden. En de laatste 26 jaar als onderzoeker en adviseur bij Deltares. Daar heb ik onderzoek mogen doen naar het functioneren van de Nederlandse rivieren (Rijntakken en Maas, maar ook kleinere rivieren zoals de Geul) tijdens hoogwater en naar het effect van allerlei maatregelen op overstromingsrisico's, op de natuur en de functies die de rivier vervult (onder andere zoetwaterverdeling en bevaarbaarheid). Ik werk vooral in Nederland, maar gebruik de kennis die we daarbij opdoen ook voor projecten in het buitenland. Sinds 2010 is veel van mijn werk gerelateerd aan het Deltaprogramma Rivieren, Integraal Rivier Management en Ruimte voor de Rivier 2.0.

Het ENW biedt mij de kans om mijn kennis en ervaring te verwerken in inhoudelijke adviezen. Zo hoop ik bij te dragen aan een (inhoudelijk) goed onderbouwd rivieren- en waterveiligheidsbeleid.

Werner Halter

Werkgroep Techniek

Geboren en getogen in de diepste bewoonde polder van Nederland, de Prins Alexanderpolder in Rotterdam, ben ik al mijn hele leven gefascineerd door waterwerken. Na mijn studie Civiele Techniek in Delft ben ik in 1999 als waterbouwkundige bij Fugro gaan werken. Sindsdien werk ik doorlopend en met veel plezier als technisch adviseur aan waterkeringsprojecten.

Enerzijds ben ik als ontwerpleider actief bij dijkversterkingsprojecten. Zodoende sta ik regelmatig met mijn werkschoenen in de klei. Daarnaast lever ik bijdrages aan fundamenteel waterkeringsonderzoek. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van geavanceerde rekenmethodes voor faalmechanismen, de evaluatie van grootschalige proeven in dijken, materiaalkundig onderzoek naar dijksmateriaal en de monitoring van het gedrag van innovatieve dijkversterkingstechnieken. Ik vind het leuk om kennis aan anderen over te dragen. Zo schreef ik onder andere mee aan het Handboek Dijkenbouw en ben ik docent bij de opleiding Dijktechniek.

Inmiddels ben ik alweer een jaar lid van de werkgroep Techniek. Ik vind het een eer om als onafhankelijk expert, buiten mijn projectbelangen om, met mijn kennis en kunde een bijdrage te kunnen leveren aan het oplossen van interessante hedendaagse problemen bij dijken, zoals klimaatverandering, ruimtegebrek en omgang met strenge regelgeving. Naast mijn geotechnische kennis wil ik graag een bijdrage leveren aan het beter beheersen van het complexe raakvlak tussen geotechniek en hydraulica. ➔

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

Menno Tolsma

Secretariaat Kerngroep

April dit jaar ben ik warm welkom geheten op de afdeling WVL Waterkeringen bij Rijkswaterstaat. Hier mag ik de rol van Maryke Mak op het secretariaat van de kerngroep van het ENW overnemen.

Met de overstap naar Rijkswaterstaat heb ik een grote carrièreswitch gemaakt. Ik heb namelijk de studie International Business and Languages afgerond, en ben ruim 6 jaar actief geweest in de internationale verkoop. De reden dat ik voor een compleet andere richting heb gekozen, is dat ik niet genoeg voldoening uit mijn werk haalde. Ik ben ervan overtuigd dat ik die bij Rijkswaterstaat wel ga vinden. Het maakt mij trots dat ik een kleine bijdrage mag leveren aan de waterveiligheid in de veiligste delta van de wereld.

Daarom ben ik erg blij dat ik binnen het ENW en op de waterveiligheidsafdelingen van RWS mijn eerste stappen in het waterveiligheidsdomein mag zetten. Er is binnen het netwerk en op de afdelingen enorm veel kennis, waar ik veel van kan leren.

Wat mij in mijn eerste maanden is opgevallen, is hoezeer de gemiddelde Nederlander – inclusief ikzelf voordat ik de overstap maakte – de waterveiligheid in Nederland voor lief neemt. Daarom vind ik het leuk om wat ik leer, vol enthousiasme aan mensen te vertellen. Zo hoop ik dat ik een steentje kan bijdragen aan een grotere bewustwording.

Ik kijk ernaar uit om iedereen in het ENW-netwerk te ontmoeten en van jullie te leren. <

Adviezen van het ENW

1

Het ENW bracht de afgelopen periode verschillende adviezen uit. Vier adviezen vatten we in deze Infostroom samen. De volledige adviezen vindt u op www.enwinfo.nl.

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

Advies Oplossingsrichtingen voor Zeespiegelstijging in Nederland

Hoe houden we Nederland veilig en leefbaar bij zeespiegelstijging? Het Ministerie van IenW publiceerde in maart een verkenning met drie denkrichtingen: Meebewegen (aanpassing landgebruik), Beschermen (dijkversterking) en Zeewaarts (meer voor de kust). Drie consortia beoordeelden ieder de haalbaarheid van een van deze opties. De resultaten zijn samengevat in een overkoepelend rapport, waarop het ENW op verzoek heeft gereflecteerd.

Het ENW waardeert de gedegen aanpak en de diversiteit aan betrokken expertise. Maar het benadrukt dat de consortia een verschillende aanpak hebben gekozen, waardoor de uitkomsten niet altijd goed vergelijkbaar zijn. Ook is de maatschappelijke context in de toekomst constant gehouden. Dat begrijpt het ENW, omdat daarmee de nadruk ligt op de waterveiligheidsstrategie, maar ook dit had verkend kunnen worden met verschillende scenario's.

De conclusies in de rapportages beoordeelt het ENW grotendeels als evenwichtig, hoewel sommige aannames misschien te optimistisch of te pessimistisch zijn. Voor heel Nederland zijn de uitkomsten nog onvoldoende duidelijk, en regionale benaderingen zijn wenselijk.

Het ENW pleit voor een intensieve integratie van de langetermijnstrategie in de bestaande programma's. Ook raadt het aan om strategieën voor de korte termijn

© Zuidwestelijke Delta

(tot 1 meter zeespiegelstijging) uit te werken voor kritieke gebieden, zoals de regio Rijnmond, de Zuidwestelijke Delta en de grote rivieren.

Verder benadrukt het ENW de urgentie van maatregelen die klimaatverandering beperken, om extreem ingrijpende scenario's te voorkomen. De technische haalbaarheid van een veilig Nederland blijft vooralsnog overeind. Maar er is behoefte aan meer gedetailleerd onderzoek en een visie voor de kortere termijn, die ook maatschappelijke implicaties explicieter adresseert. ➔

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen

Nieuwe leden

Adviezen van het ENW

Colofon

2

Advies Omvang versterkingsopgave HWBP

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) heeft voor het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een nieuwe inschatting gemaakt van het aantal te versterken kilometers dijk. De uitkomst is dat dit aantal naar beneden kan worden bijgesteld (circa 30% reductie in aantal kilometers). Het ministerie heeft het ENW gevraagd of de uitkomsten als basis kunnen dienen voor nieuwe financiële afspraken.

Het ENW beschouwt de huidige OOG-inschattingen voor het aantal te versterken kilometers als een verbeterde en op dit moment best mogelijke schatting. De gehanteerde methode biedt een verbeterd inzicht in de versterkingsopgave. Deze inschattingen zijn daarmee een werkbare basis voor de financiering van het HWBP tot 2050. Tegelijkertijd is het een momentopname en blijft het noodzakelijk om de kwantitatieve overstromingskansaanpak toe te blijven passen.

Het ENW beveelt aan om structureel te investeren in het lerend vermogen van de sector. Dit kan door kennis en kunde te verbeteren via een landelijk team, door nauwkeurige gegevensinwinning en door het landelijke instrumentarium te verrijken met nieuwe kennis en ervaring. Met deze maatregelen kunnen de waterveiligheid op de lange termijn en de financiële stabiliteit beter worden gewaarborgd.

3

Advies OBOR Erosiebestendige overgangen

Op verzoek van Waterschap Zuiderzeeland heeft het ENW geadviseerd over de Ontwerp-, Beoordelings- en Onderhoudsrichtlijn (OBOR) Erosiebestendige Overgangen. De OBOR volgt uit het onderzoeksproject Erosiebestendigheid van Overgangen.

In de huidige methodiek voor het beoordelen en ontwerpen van waterkeringen worden overgangen in de dijkgeometrie en bekleding gezien als locaties waar de belastingen groter zijn of de sterkte minder is, waardoor de kans op bezwijken groter is dan bij een ononderbroken grasbekleding. Het onderzoeksproject heeft zich voornamelijk gefocust op twee typen overgangen in het dwarsprofiel van de dijk: geometrische overgangen onderaan het talud en overgangen van glad naar ruw.

Volgens het ENW is hiermee een waardevolle stap gezet. Er wordt namelijk niet alleen gekeken naar het falen van de toplaag, maar ook naar het falen van de onderlaag en dijk kern. Met het uitvoeren van het onderzoek en het opstellen van de OBOR is voor het eerst concrete informatie verzameld over het beoordelen, ontwerpen en onderhouden van verschillende typen overgangen in het dwarsprofiel van de dijk.

Wel denkt het ENW dat er nog te weinig proeven zijn gedaan om de naam OBOR Erosiebestendige Overgangen Kruin en Binnentalud volledig te kunnen rechtvaardigen voor alle overgangen. Het huidige document is een eerste stap in die richting, maar is nog niet volledig op alle aspecten. ‘Overgangen in het dwarsprofiel’ zou een meer passende naam zijn.

Voor overgangen adviseert het ENW positief over de landelijke toepasbaarheid van de in de OBOR beschreven aanpak. Ook voor de onderlaag kan binnen toepassingsbereik gewerkt worden. Maar dit toepassingsbereik is nog niet voldoende helder en lijkt nog niet landsdekkend te zijn. Aanscherping van dit toepassingsbereik is daarom gewenst.

‘Ik heb mijn
ENW-lidmaatschap altijd
als een voorrecht gezien’ →

Inzet noodoverloop-
gebieden bij dreigend
hoogwater ontraden →

Anticiperen op
klimaatverandering:
advies voor waterkeringen →

Nieuwe leden →

Adviezen van het ENW →

Colofon →

Colofon

Het Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW) is het kennisnetwerk van specialisten in waterveiligheid. Belangrijkste taak van het ENW is het (gevraagd en ongevraagd) adviseren van overheidsorganisaties met een verantwoordelijkheid voor waterveiligheid over actuele vraagstukken en innovaties. Het ENW bundelt en deelt kennis over bescherming tegen overstromingen en over actuele issues en innovaties. Zo draagt het ENW bij aan de kwaliteit van innovaties, producten en uitvoering van waterveiligheidstaken. Het ENW is hét platform waar deskundigen op dit terrein samenkomen, met aandacht voor de benodigde kennisontwikkeling om Nederland ook op langere termijn veilig te houden. Het ENW vervult een signalerende rol voor de praktijk van beleid en beheer en geeft advies aan de belanghebbenden. Alle overheidsorganisaties met een verantwoordelijkheid voor waterveiligheid kunnen het ENW om advies vragen.

Het secretariaat van het ENW bevindt zich bij Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL).

Infostroom

Het ENW brengt twee keer per jaar het relatiemagazine Infostroom uit. Hiermee informeert het ENW zijn leden en andere geïnteresseerden over de werkzaamheden, uitgebrachte adviezen en waterveiligheid in het algemeen. Wilt u dit magazine graag ontvangen? Stuur dan een e-mail met uw verzoek naar enwsecretariaat@rws.nl.

Redactie

Niek van der Sleen (RWS WVL)
Carola van Gelder (RWS WVL)
Johan Offermans (IenW DGWB)
Sam Jongenotter
Rick van der Waarden
Briënne Soute
Tim Niemantsverdriet

Redactieadres

Expertise Netwerk Waterveiligheid
p/a Rijkswaterstaat WVL,
afdeling Waterkeringen
Postbus 2232, 3500 GE Utrecht
enwsecretariaat@rws.nl

Fotografie

- Cover: Dijkversterking Marken, Mediatheek Rijksoverheid

Werkgroepsecretarissen

Techniek:

Patrick Oosterlo (RWS WVL)
patrick.oosterlo@rws.nl

Veiligheid:

Niek Verdijck (RWS WVL)
niek.verdijck@rws.nl

Kust:

Freek Brils
freek.brils@rws.nl

Rivieren:

Josephien Lingbeek
josephien.lingbeek@rws.nl

ENW-coördinator:

Niek van der Sleen (RWS WVL)
niek.vander.sleen@rws.nl

Vormgeving

Sabel Communicatie

Voor vragen over het ENW

www.enwinfo.nl
enwsecretariaat@rws.nl
Deze uitgave is te vinden op:
www.enwinfo.nl.

© Expertise Netwerk Waterveiligheid 2025.
Overname van artikelen is toegestaan mits
met bronvermelding en na schriftelijke
toestemming van het ENW.

